

ERDÉLYI MAGYAR

Felolvas szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: délt. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Inceu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 390.

Ara 1 lej

II. évfolyam 123 sz.

Csütörtök

1933 Május 4

Angliában mind jobban és jobban Hitlerék elleni hangulat kap lábra

London contra Berlin

„A mai Európa igazi biztonsága az, hogy Németország nincs felfegyverkezve és nem kezdhet háborút” -- mondta lord Grey volt külügyminiszter. A világ-gazdasági konferenciára Roosewelt is eljön

A Times és a revízió

London, máj. 2.

Angliában egyre élesedik a német-ellenes hangulat. Az angol közvélemény változatlan figyelemmel kíséri a német fejleményeket és a napi sajtóban állandóan támadják a Hitler-rezsimet.

Az emlékeztető angol-német incidens óta, amikor Németország londoni követe utján tiltakozott a parlamentben elhangzott vádak ellen, a kormány hűvös nyugalommal kísérte Hitlerék tevékenységét. A két ország között láthatóan feszült volt a viszony és Anglia mintha engedett volna merev külpolitikai irányelveiből. Ez részint megnyilvánult MacDonald washingtoni tárgyalásaiban részint egyéb külpolitikai tevékenységeiben.

Anglia ugyanis Hitlerék uralomra jutása óta egyre inkább keres érintkezést Franciaországgal és az óvatos angol politika határozottan és nyíltan Németország ellen fordult.

Nem csekély jelentőségű ez a tény, hogy Anglia, amely irtózott a kontinentális politikától egyszerre melegen érdeklődik minden iránt, ami Európában folyik.

Az angol liberálisok Hitler ellen

Tegnap este ülést tartott az angol liberális párt végrehajtó bizottsága. Az ülésen lord Grey volt külügyminiszter is felszólalt és többek között a következőket mondta:

— Nemcsak az émet belesemények sajnálatosan szomorúak, hanem Németország magatartása Európával szemben is. Mi lenne most ha a jelen pillanatban Németország éppen úgy fel lenne fegyverezve mint 1914-ben? És ha mi ilyen érzésektől vagyunk teletve, vajjon mit érez Franciaország, melyet kétszer is elpusztított a német barbarizmus?

A mai Európa igazi biztonság az, hogy Németország nincs felfegyverezve és nem kezdhet háborút.

— Anglia közvéleménye — mondta a lord — rémületben van a németországi események miatt. Mi Németország gyógyulását óhajtottuk.

A lord ezután Briand Stresemann, Austen Chamberlaine békekisérleteit tárgyalta, majd így folytatta:

— Még ezelőtt egy hónappal Austin Chamberlaine parlamenti beszéde, melyben a né-

met eseményeket ecsetelte, nem nyerte volna meg az ország közvéleményének tetszését, úgy ahogy most örültek a beszédnek. En mindenben aláírom Chamberlaine beszédét, sőt hozzáteszem; Nem lehetünk továbbra is ilyen engedmények és békülékenyek, ha hasonló háborus gesztusokat látnunk.

Mit ír a Times a revízióról

A „Times” a nagy angol világlap legfrissebb számában érdekes vezércikket közöl „Revíziós problémák” címen.

A lap megállapítja, hogy ujabban erős revíziós mozgalom kapott lábra, és általában azt mondják, hogy a területi változtatások elkerülhetetlenek.

A lap követeli, hogy azok a kormányok melyek elfogadták a revízió gondolatát, adjanak egy nyilatkozatot, hogy nem volt szó Európa térképének drasztikus és erőszakos

megváltoztatásáról.

A „Times” ezután részletezi Benes ismerets nyilatkozatát, melynek alapján a cseh külügyminiszter hajlandó belemenni a revízióba. Megállapítja a lap, hogy Benes beszédének németországi hatását mutatja, hogy milyen fantasztikus gondolatok és utólrérhetetlen remények kaptak ott szárnyra

— A hivatalos nyilatkozatok csak hibás reményeket terjesztenek és oktanul izgatták az embereket.

Roosewelt Európába jön

London, máj. 2.

Az angol fővárosban egyre erősebben tartja magát a hír, hogy Roosewelt Európába jön. Az elnök a világ-gazdasági konferencián képviselné Amerikát. A dolog még nem végleges, de Roosewelt nem idegenkedik a tervtől és szűkebb környezetének kijelentette, hogy ha a békeszerződések idején Amerika átjött Európába, akkor különösen itt kell lennie most, amikor az ő érdekeiről van szó.

Az angol lapok a konferenciáról

Az angol lapok érdeklődéssel várják a gazdasági világkonferencia megújítását.

A baloldali sajtó nem lelezi el pesszimizmusát és megállapítja, hogy ilyen atmoszférában nem lehet békés tehát gazda-

ságilag elfogadható megegyezést teremteni.

— Vámfal lebontás, valutáris szabadság a gazdasági termelés koncentrációja, ez a három dolog mentheti meg a világot. De sikerre nem sok remény van.

Oroszország hajlíthatatlan

Nem engedik szabadon a letartóztatott angol mérnököket

Berlin, máj. 2.

A berlini lapok értesülései szerint a kommunista párt moszkvai végrehajtó központja tegnap döntött Tornton és MacDo-

donald mérnökök kérésének ügyében. Az elitelt mérnököknek azon kérését, hogy börtönbüntetésüket az országból való kiutasítással cseréljék fel, visszautasították.

Ma kezdődik az új tombolásunk!

Egy levele

Az aszpirin

Nem csoda, ha mostanság megfázik az ember. Ilyen furcsa időjárásban bizony nem csoda. Hogy aztán ráadásul a feje is megfáj a betegnek. Azon meg különösképpen nem lehet csodálkozni. A mai nehéz időkben még az egészségesnek is fáj a feje. Hát még a betegnek?!

En is belekerültem azok sorába, akiknek a feje fáj.

Mit vegyen be ilyenkor az ember?

— Hát aszpirint — mondja mindenki. Olcsó is, jó is s ami a fő gyorsan hat.

Igy mentem el aszpirint venni tegnap este. Lehetett úgy 11 óra. Az uccákon ugyan még járkáltak az emberek, de nem sokan. Otthon van már ilyenkor minden rendes ember, de az újságíró nem az (így tartják róla s van is valami igazság ebben) s így tölem sem vehette senki rossz néven, hogy éjjel felé még az uccán voltam, a fejem is fájt s ez valahogy mentette a késő sétát.

Elérem az egyik patikát. Nézem, hogy ma éjszaka melyik van szolgálatban. Megtalálom. Nosza gyereünk oda. Hogy nem volt messzi, hamar odaértem.

Becsengetek. Aztán várok.

Most ébred a praxi — gondolom magamban. Most öltözködik. Most indul el, most...

Aztán számolom a lépéseket, de csak nem jön senki. Azóta már egy kilométert is be lehetett volna járni. Vártam tovább türelemmel.

Nem így azonban az én kis kollégám, aki velem együtt asszisztált az aszpirinvásárlásnál. Odalépett a csengőhöz és — talán még most is nyomná, ha nem szóltam volna oda:

— Hagyja, jön már!

Csakugyan lépést hallottam. Aztán nyílt a redőny kis ajtaja és ott állt álmosan a patikus.

— Két darab aszpirint kérek — mondtam.

— Négy lej a két aszpirin — válaszolta az álmos hang — öt lej az éjszakai díj, összesen kilenc.

A meglepetésből fel sem ocsudtam. Gépiesen odaadtam a kért összeget s vártam az aszpirint. Be kell vallanom, hogy hamar megkaptam.

Hogy becsukódott a kis ajtó, csak akkor eszméltem fel. Hogy is mondta? Igen:

— 4 az aszpirin, 5 az éjszakai díj, összesen 9.

Valami nagy görombaságot mondhatam, mert kis kollégám felnevetett.

— Hát nem furcsa, hát nem antiszociális intézkedése ez megint annak a fentről leidegített törvénynek, hogy külön éjszakai díjat szednek a patikában? — Fakadt ki a keserűség belőlem.

— 4 lej a portéka — folytattam — és 5 lej a külön díj. Mit csináltam volna, ha nincs csak négy lej? Ha nem lett volna külön éjszakai díjra pénzem, vajjon kaptam volna-e orvosságot? De mit csináljon az a nálam is szegényebb proletár, akinek orvosságra is alig van pénze? Azt a szegény embert elküldik a patika ajtajából? Hogy várja meg, amíg süt a nap s csak aztán vegyen orvosságot?

Még most is fáj a fejem (hiába vettem be akkor az aszpirint), mert nem értem az egész dolgot. Miért kell éjszakai különdíjat szedni éppen az orvosság után, amelyiket ugyanis csak akkor vesz meg az ember, ha nagyon muszáj? Vagy talán éppen ezért vesznek külön díjat?

Kérdezhetek én, amit akarok s velem együtt kérdezhet ezer meg ezer ember. Nem kapunk érdemleges választ. Vagy ha mégis, akkor egészen bizonyos, hogy a válasz is pénzbe kerül és én bizony Isten nem óhajtók ezért a válaszáért egy banit sem adni. — Adtam én már azért a két aszpirinért is meg.

Szabadlábra helyezett a törvényszék egy huszonhárom napon keresztül éhségsztrájkoló ifjumunkást

Czeizler Márton továbbra is a kórházban fekszik

Nagyvárad, máj. 2.

A nagyváradai törvényszék vádtanácsa tegnap foglalkozott Czeizler Márton ifjumunkás ügyével. Czeizlert azért tartóztatták le, mert annak idején gyűjtési akciót indított a karánsebesi internáltak részére. Az ifju-

munkás azonban éhségsztrájkba kezdett és huszonhárom napi éhségsztrájk után életveszélyes állapotban szállították a kórházba. A törvényszék végül elrendelte Czeizler szabadlábra helyezését.

Nyolc évre ítelték a nevelőnőt, aki meggyilkolta kedvese fiát

Eveken át folyt a per és a nőt már egyszer halálra ítélték

Varsó, máj. 2.

Hirt adtunk arról a borzalmas gyilkosságról, amely mintegy évvel ezelőtt játszódott le Krakkóban. Rita Goyone nevelőnő hosszú ideig együtt élt Zaremba mérnökkel, majd mikor az az ő gyermekeivel rosszul bánt, bosszút forralt és a mérnök 17 éves fiát karácsony éjszakáján meggyilkolta.

A gyilkosságot nem lehetett tökéletesen rábizonyítani, úgy hogy az ügy az összes fórumok előtt páratlanul izgalmas tárgyaláso-

kon zajlott le. Az eset közül valóságos polemiát vívott a sajtó, melyre most végleg pontot tett a krakkói törvényszék ítélete. A semmitűszék ugyanis a halálos ítéletet megsemmisítette és újratárgyalás végett a törvényszék elé utasította, amely most csak 8 évi börtönre ítélte Goryonet, a bizonyítékok hiányos volta miatt. A jogerős ítélet nagy hatást keltett egész Lengyelországban és mindenki megnyugvással fogadta.

Fellázadt egy falu lakossága mert a csendőrök feketeszesz razziát tartottak

Katonaság állította helyre a rendet

Dés, máj. 2.

Tegnap délután Costeni község lakói fellázadtak. A lázadás olyan méretű volt, hogy csak a hatóságok tapintatos fellépésének köszönhető, hogy nem történt véres incidens. Az eset előzményei szerint a falu határában egy hatalmas üstre bukkantak a csendőrök, amelynek gazdája éppen fekete szeszt készített. A csendőrök szekeret hoztak és elszállították az üstöt. A poruljárt paraszt közben beszaladt a faluba és fellázította a lakosságot, úgy hogy mire a két csendőr a faluba érkezett mintegy 100 főnyi ordi-

tozó tömeg vette körül őket. A megszorult csendőrök riasztó lövést adtak a levegőbe, de a megvadult emberek még fenyegetően kezdtek viselkedni, az egyik csendőr fejét kövel bezúzták és a kocsi hatalmukba kerítették. Nemsokára megerősítés érkezett a közeli falvakból egy csendőrkapitány vezetésével. A felbujtókat és főtetteseket kinyomozták és megbilincselve beszállították őket a dési ügyészséghez. Itt mind a 10 paraszt letartóztatását elrendelő végzést jóváhagyták.

Cyrl orosz nagyherceg a Szovjetek ellen

Páris, máj. 2.

A május elseje alkalmával Cyrl orosz nagyherceg az orosz Császári Ház feje nyilatkozott a sajtónak és felhívást intézett az orosz néphez.

Felhívásában a nagyherceg kijelenti, hogy az oroszországi oroszok, mint a külföl-

diek a nemzeti újjáébredést várják.

A felhívás azzal végződik, hogy a nemzeti erők győzelme közeleg.

A baloldali lapok gunyosan írják a nagyherceg nyilatkozatáról és megállapítják, hogy ez Cyrl huszadik ilyen természetű jóslata.

Az összes fehérneműt és ágyneműt ellopták egy tasnádi ember házából

Tasnád, máj. 2.

Vakmerő betörést követtek el tegnap éjjel Tasnádon. Nyegrán György egész családjaival együtt a közeli Szántó községbe rándult, ahol egy lakodalmi mulatságon vett részt. Otthon csak egyik leánya és egy 14 éves szolgáló maradt. Az éj folyamán ismeretlen tettesek hatoltak be az ablakon és 3

rend férfi ruhát, rengeteg fehérneműt, valamint a szobában található összes ágyneműt magukkal vitték.

A betörést a kisfiú vette észre, ki szökött a hátsó szobában alvó leánynak, aki azonnal értesítette a csendőrséget. A csendőrség széleskörű nyomozást vezetett be az ismeretlen tettesek kézrekerítésére.

Rádióon keresnek egy volt pincért, aki a külföldi kártyapartik hőse

Budapest, máj. 2.

A karlsbadi rendőrigazgatóság érdekes rádiogramot küldött a budapesti főkapitányságnak. Aziránt érdeklődik a karlsbadi rendőrség, hogy Gottlieb Artur magyar származású hírhedt nemzetközi hamiskártyás hollétére nem tudnak-e Pesten közelebbit. A választ még vasárnap este elküldték a Zrínyi-uccából: a pesti rendőrséget is érdekli Gottlieb Arthur holléte, itt is elintézetlen ügyei vannak.

„Az angol lord és felesége, a szőke szépség.”

Regénybeillő, izgalmas történet a Gottlieb Arthuré. Külföldi fürdőhelyeken évek óta feltűnést keltett egy különös házaspár. A férj angol lordokat megszegyenítő elegáns világfi, felesége briliánsoktól csillogó szőke szépség. Állandóan a legjobb társaságban bukkant fel, autójukon a legelőkelőbb autókлубok jelvényei díszelnek, a luxushotelekben főuri apartmanokat bérelnek... Ennyit lát és tud róluk mindenki, aki felületes ismeretségbe kerül velük. A rendőrség azonban általában nem ilyen felületes, a rendőrség azt is tudja a fényűző életmódot folytató kitűnő házaspárról, hogy gazdag ismerőseikkel rendszerint leülnek egy kis bridszre, később azután észrevétlenül áttérnek baccaratra, vagy chemin de ferre és mire a partnerek feleszmélnek, már meg is könnyebbülnek néhány ezer pengővel, illetve schillinggel, márkával vagy frankkal.

A kitűnő házaspár Gottlieb Arthur és neje, született Navratil Blanka. Gottlien ur most 43 éves és annakidején mint pincér kezdte érdekes pályafutását a Kristály-palotában. Nyilván egyhangunak találta ez az életet, mert egyszerre csak eltűnt a magyar fővárosból és amikor néhány év múlva az első hír érkezett róla Budapestre, már híres ember volt: híres nemzetközi hamiskártyás.

„Generaldirektor aus Wien“

A mérleg, amit izgalmas karrierjének első éve után elkészítettek buzgó tevékenységéről, meglepő adatokat eredményezett. Az egykori pesti pincér és a szép szőke felesége meggazdagodtak. Érden villájuk van,

Véletlenül a szomszéd zsebébe nyult a fegyházból szabadult zsebmetsző

Budapest, máj. 2.

Veszedelemes zsebtolvaj került tegnap délután a főkapitányságra. Katz Jenő 32 éves rovottmultu kereskedősegédet legutóbb négy esztendei dologháza itélték, két héttel ezelőtt szabadult ki és visszatért Budapestre.

A Nagyköruton egy zsufolt 4-es jelzésű villamoskocsi perronjára szállt fel és ott belenyult egy utas zsebébe.

Az áldozat észrevette a zsebtolvajlasi kísérletet és rendőrnek adta át a megszeppent Katzot, akit előállítottak a főkapitányságra. Ott azzal védekezett, hogy véletlenül nyult be a szomszédja zsebébe, de a rendőrségen azonnal leleplezték kiletét és jót nevettek a naiv mesén.

Katz Jenőt egyelőre a főkapitányságon tartják és holnap döntenek további sorsa felett.

FILMPALACE

Ma, szerdán utoljára!

TAIFUN

22 és 14 lejes helyárák. Számozott helyek. Előzőleg hirdadó. Liane Haid, Inkisinofi, Victor de Kowa

autójuk, ékszereik, értékpapirjaik és — csekkszámlájuk a Postatakarékpénztárnál.

Az érem másik oldala már nem ilyen rózsaszínű. A kalandor házaspárnak több ízben afférja támadt a külföldi rendőrségekkel.

Legutóbb Drezdában tartóztatták le őket és társukat, egy olasz férfit. Most a karlsbadi rendőrség érdeklődik utána, ugy látszik, megint — nyertek.

Budapestre érthető okokból nem szándékoznak egyelőre visszatérni. A főkapitány-

ság ugyanis még annakidején toloncügyi eljárást indított Gottlieb Arthur közveszélyes munkakerülésért. Ha tehát átlépi a magyar határt, először is toloncházba viszik a villa, autó és csekkszámlatulajdonost — nemzetközi kalandort. Gottlieb Arthurt egyébként az érdekes csendőrségi is keresi, család és rangbitorlás miatt indított ellene eljárást.

A volt mulató-pincér Érden is úgy mutatkozott be, mint az elegáns külföldi fürdőhelyeken szokott: „Generaldirektor aus Wien.”

Csendélet Kubában

Lefegyverezték és felkoncolták a banditák három város helyőrségét

Newyork, máj. 2.

Kuba déli vidékén banditák három községet megtámadtak és kifosztottak. A vakmerő banditák lefegyverezték a községek katonai helyőrségét és az ellenállókat felkoncolták.

Első dolguk az volt, hogy a táviró és telefonvezetéküket megrongálták. A módosabb embereket kirabolták és a községhezán szintén fosztogattak. Az egyik községben agyonlőtték a prefektust. A kormánycsapatok elkésve érkeztek s nem tudták megakadályozni a rablást. Üldözőbe vették a banditákat, akik egy erdőségben elbarrikádozták magukat.

A banditák nagyrésznének sikerült kerekgetni. Hét banditát a kormánycsapatok katonái agyonlőtték.

Báró Jósika János Tasnádon beszámolót tartott

A tasnádiak szeretetéről biztosították a magyarpárti képviselőt

Tasnád, máj. 2.

Vasárnap délelőtt tartotta meg a beszámolóját Báró Jósika János parlamenti képviselő a tasnádi ujonnan megszervezett magyar párti nagygyűlésen. Óriási tömeg hallgatta végig Jósika beszédét és lelkesülten kérték a magyar ügyek további támogatására a parlamentben. A magyar párt helyi intéző bizottságának reprezentánsai is felvették és összetartásra, türelemre biztatva a párt tagjait a legfegyelmesebb vi-

selkedést tanúsított halgatoság előtt a nagygyűlés véget ért.

A gyűlést követő hatalmas banket után Báró Jósika János és a környéki magyarpárti elnökök meglátogatták ifj. Keresztési Samu iparművész műtermét, ahol megtekintették II. Károly király, Maniu, Mihalache miniszterek és több európai fejedelem fából készült szobrát.

A látogatás után Báró Jósika képviselő az intéző bizottság vendége volt.

Ujabb megdöbbentő tragédia Miskolcon

A Kovács-nővérek öngyilkosságának hatása alatt a Sajóba vetette magát két testvér

Miskolc, máj. 2.

Vasárnap óriási részvét mellett temették el a tragikus sorsú Kovács-nővéreket, akik közös elhatározással öngyilkosságot követtek el. A városban mindenki a megdöbbentő tragédiáról beszélt s ennek hatása alatt tegnap két nővér ugyancsak közös öngyilkosságot kísérelt meg.

Laksics István állásnélküli magántisztviselő leányai: a 21 éves Katalin és a 23 éves Irén délelőtt tíz órakor a Sajó partján sétáltak, majd a partról a vízbe vetették magukat. A járőrök még idejében segítségere siettek a két leánynak és kimentették őket a folyóból. Az izgalmas életmentés után kör-

házba vitték a két leányt. Laksics Katalin nyomban a kórházba való beszállítása után visszanyerte eszméletét s elmondotta, hogy azért akartak együtt meghalni, mert kilátástalannak látták jövőjüket s a Kovács-nővérek tragédiája olyan mély hatást tett rájuk, hogy elhatározták nővérével együtt, ő is közös öngyilkosságot követnek el.

Laksics Irént ezideig nem lehetett kihallgatni, mert a leány súlyos idegsokkot kapott s állapota nem engedi meg, hogy a kihallgatás izgalmainak kitegyék.

1938. V. 4

ERDELYI MAGYARSÁG

A vadon leánya

Megátogathat holnap ilyenkor? Mit csinál ma este? Megy színházba? Tegyen próbát az Empirrel. Hallgasson rám, telefonáljon innen és menjen át a jegyirodába... Nem? Nos, nem tudja, mit mulaszt el.

Dyke felkelt. Mr Matthews megnyomta a csengőgombot, lassan az ajtóhoz ment és — Nem számít erre a megbízatásra? — kérdezte. — Ebben a körületben pedig egészen csinos a járandóság. De majd beszéllek Dunvillelel, hogy más ajánlat szóba jöheszen. Tehát holnap. Háromra jó lesz? Addig megvillásreggelizhetünk a Savoyban. Aztán egyenest berohanhatunk. Akkorra érkezhettek valami ujság is ebben a Peléé ügyben.

A kékruhás, hajtokáján koronát viselő ember, várta odakünn.

Dyke kezét szorított mr Matthews-sal és követte a C. I. 26. szolgáját a folyosón végig a lifthez.

A Whitehallon végigsétálva a Trafalgar tér felé tartott Dyke és az a kelletlen érzése volt, hogy nem volt egészen nyíltszívű mr Blundell Matthews-sal szemben, mint ennek a jóindulata megérdemelte. Sem a mostani, sem az első látogatásánál nem említette neki az „Isten Kék Tavát”. Sem azt a váratlan támadást élete ellen, mikor a meggyilkolt német kunyhójából távozott.

Sokkal érdekesebb és hüebb leírást adhatott volna a leányról is, aki magát miss Jeanne Lemaire-nek nevezte. Szólhatott volna róla, hogy a látogatások alatt zsebében volt az a levél, amely már érkeztek ott várta a Todhunters bankban miss Lemaire-től, aki meghívta őt egy Chelsea-beli címre.

Nem tudta megmagyarázni magának se, ezt a különös tartózkodást. Első ízben valami állásért ment Blundell Matthews-sal. Itt jutott eszébe, hogy kitűnő alkalmat kínálkozik, legalább részben, kulcsot találni a Pelélebeli rejtélyes esethez.

Hátha szerezhette Matthews valami értesítést a Schomm nevű németről és a háború alatt Windhoekből felkerekedett expedícióról, meg a mérhetetlen arany-kincséről? Deitrichet híven leírta és elmondta a német állításait, egyetlen elhallgatással és ez a tő neve volt.

Leírta rendkívüli találkozását Reccoval és miss Lemaire-vel. De nem mondta el, hogy Recco kótorászott Deitrich utizsákjában.

Saját személyes érdekének határáig megbízhatott Matthewsban. De önkéntelenül oltalmazta-e azt a leány és a doktort a gyanuk ellen, amelyek még mindig ott lappangtak a lelkében irántuk? Micsoda része volt viselkedésében annak a levélnek, amit Jeanne Lemaire-től kapott?

Bizonyos, hogy ez a meghívás nagyon hatott rá. Ugy volt vele, mintha hirtelen esedős álomra emlékeznék általa.

Regény? Késő lenne! Fogadja el ezt a meghívást? Mit akar ez a nő? Miért akarja a leány is és Recco is, hogy tovább fejlesszék vele ezt az ismeretséget, amely olyan rendkívüli körülmények közt kezdődött. A leány — legalább így mondta — Recco dr. nevében írta a levelet, aki jelenleg Párisban jár. Valami nagy és talán közös érdekük megbeszélni valójára volna?

Talán kinyomozták, hogy ki ölte meg Deitrichet és a szolgáját. Tudtak ők valamit arról a rejtélyes támadásról, amelynek ő — Dyke — majdnem áldozatul esett. Mit gondolta a leány, ha tudná, hogy ő tud arról a töről, az „Isten Kék Taváról”?

Mielőtt a Todhunters Bankba ment ma reggel, már bent járt a Királyi Földrajzi Társaság könyvtárában és átfutotta Stevensnek „Dél Kongón át” című könyvét. Megtalálta az óhajtott tudósítást. Rövid volt. De érdekes is.

SPORT

Szeged nem birt a Ripenziával Ripenzia — Szeged Fc. 3:1 (2:1)

Temesvár, máj. 2.
Igen változatos, nívós mérkőzésben volt része a több mint kétezer főnyi közönségnek mert a szegediek tetszetős, kombinatív játékot mutattak be. A temesváriak a 10. percben Beke révén lőtték a vezető gólt, majd a 19. percben Dobay 2:0-ra javította a gólarányt.

Szeged erős ellenostroma nyomán 3 perccel mulva Gross gólja röpített a hálóba. Szünet után folytatódott az erős, változatos játék s a befejezés előtt egy perccel sikerült a temesváriaknak Rafinszky góljával súlyosbítani a szegediek vereségét. A vendégcsapatból Pálincás, Somogyi és a Korányi II-őt helyettesítő Gross játéka vált ki.

Fényesrevánso vette Tasnádi A. C. a margittai Viktórián Tac-Viktória 5:0 (0:0)

Tasnád, máj. 2.
Emlékeztet, hogy a margittai Victoria egy pár héttel ezelőtt 2:1-re verte a Tasnádi AC-ot. A tasnádiak nem nyugodtak bele a vereségbe és revansra hívták legyőzőjüket. A revansmérkőzést vasárnap tartották meg. TAC kezdéssel indul a játék. Szép lefutásokkal veszélyeztetik a Victoria kapuját, de a szembe fuvó szél miatt az első félidőben eredményt nem tudtak elérni. Félidő: így 0:0.

A második félidőben a TAC szél segítségével kapujához szögezi a Victoriát. Az erős támadás meg is hozza az eredményt a 14. percben Skapinyák beadásából Rauch

gyönyörű gólt fejel. A 23. percben ismét Rauch góloz 11-esből. A 30. percben újból Rauch lő gólt. A Victoria is lábra kap, erős iramot diktál, de a TAC védelem áttörhetetlen. A 38 percben Skapinyák gólt rug. A Victoria egy kissé kemény játékba kezd, de a TAC technikásabb csapatával nem bír, sőt újabb TAC gól esik. Török bombáját a kapus kiöklözi, de a jól helyezkedő Rauch védhetetlenül belövi. Végeredmény: 5:0.

A TAC minden játékosja jó volt. A Victoriából Vargha és Krémer kapus váltak ki, azonban a többiek is elég jó játékot mutattak. Jó bíró volt Erdős.

Az új konverziós törvény

A mezőgazdasági és városi adósságok szabályozásáról szóló törvény

Nyolcadik közlemény.

a) Az állam, megyék, törvényhatóságok, községek, az autonóm testületek, a kereskedelmi és mezőgazdasági kamarák és szövetségek követeléseire, továbbá a szövetkezeti törvény értelmében megalakult tanítói és lelkész bankoknak saját irányában fennálló követeléseire, az egyházak és pármely jellegű iskolabizottságok és a kórnáz intézmények irányában fennálló tartozásokra, (Eforia Spitalilor Civile, Epitropia St. Spiridon Jasiban, Asezamintele Brancovenesti si Spitalul Elena Beldimon-Barlad.)

b) Tartásdíjakra és holtigtartó járadékokra, a hadirokkantak, hadiárva és hadiözvegyek 150.000 lejé meg nem haladó követeléseire, valamint a kiskorúaknak mezőgazdasági ingatlan eladásából származó vételár hátralék követeléseire, amely a bírói hatóságok jóváhagyásával lettek kihelyezve.

c) A házastársak közt a házasság felbontása esetén előálló hozományvisszatérítési

tése iránti követelésekre és a kiskorúak vagyont tárgyzó visszakövetelési igényekre a gyámok részéről.

d) A bérleti és haszonbérleti szerződésekből származó követelésekre.

e) A munkabéri szerződésekből, valamint a testi és szellemi munka teljesítéséből származó követelésekre.

f) A javadalmasításokra és nyugdíjakra.

g) A büntető törvénybe ütköző cselekményekből eredő kárigényekre még akkor is, ha a bűncselekmény közkegyelem alá esett.

h) A csődnyitási és kényszereljárás eljárási szerint teljesítendő követelésekre.

i) Kereskedőknek s iparosoknak, kereskedelmi és ipari jellegű tartozásaira.

j) Olyan követelésekre, amelyeknek fedezésére kezizálogot szolgáló záloglevelek, állami, megyei vagy községi értékpapírok, az állam által biztosított kötelezvények, valamint bármely fajta részvények vannak lekötvé.

(Folyt. köv.)

Stevens maga nem látta a tavat. Miközben a Sesawa-földön táborozott a rengetegben, beszélt egy öreg benszült vadásszal, aki említette a tavat, mint amely a kiterjedt Ju-ju tartomány közepén van, ahová sok ember ment már, de vissza nem jött egy sem.

Ennek a tartománynak a lakói félig állatias, emberevő vadak. Stevens ki akarta kutatni a helyet, de az emberei kereken megtagadták, hogy egy lépést is tegyenek abban az irányban, mire ő kénytelen volt lemondani tervéről.

En volt a Schomm tava!... Ezt a tudó-

sítást várta miss Lemaire?

A levél hattól-nyolcig jelölte meg a leány fogadó óráit. A cím egy műterem volt a Kings Road töltés-felőli oldalán, a Pheysteeten.

Elmenjen? Vagy töltsen az estét az Afrianders Clubban (ahol meg volt szállva) és vállalja el a fölkinált kerületi biztos állást? Blundell Matthews nem sok reménnyel kecsegtette más vállalkozást illetően. Valami baljóslatu hangot és megütött kőben, különösen, mikor arról a zöld-fegyverrel s rakétáról, vagy akármiről beszélt.

(Folyt. köv.)

Bohózatba illő bonyodalmak az élesdi járásbíróság épületének renoválása körül

Csak az segítette a tulajdonost házához, hogy a járásbíróságot rövid időre Elesdről Barátkára helyezték. -- Mindenki kíváncsi a váradi tábla döntésére

Nagyvárad, máj. 2.
A maga nemében páratlanul érdekes polgári pert tárgyalta a nagyváradi tábla első szekciója. A per az élesdi járásbíróság épülete körül folyik és olyan hallatlanul érdekes részletet termelt ki, hogy azok nem is szürke, poros akták, hanem egy három felvonásos bohózat librettójába valók.

A történet adatai szerint az élesdi járásbíróság még magyar rezsím alatt a gróf Zichy-féle házban volt és 3600 aranykorona évi bért fizetett érte.

1921-ben a bérleti szerződés lejárt és a gróf eladta a házat Silberstein Márton élesdi lakosnak, aki a szerződést semmiképpen se akarta meghosszabbítani. Egyideig folytak a tárgyalások, majd — amikor a járásbíróság látta, hogy nem jutnak eredményhez, állami érdekre hivatkozva, elrekvirálta a házat 3600 lej évi bérért.

A tulajdonos tiltakozó memorandumot terjesztett fel, de ez mit sem használt és így az elkeseredett ember az egyetlen védekezési módhoz nyúlt. Elhatározta ugyanis, hogy nem javítja ezentúl a házat.

Megered az eső — eláznak az akták

Elhatározását keresztül is vitte és ennek folytán a járásbíróság épülete alig egy év alatt katasztrófális helyzetbe került.

A tető teljesen használhatatlanná vált és az irattárba becsorgott az eső. Az akták eláztak és öt hétig zárva kellett tartani a bíróságot.

Ez a kényszerűzet természetesen nagyon kényelmetlenül érintette az élesdi ügyvédek, bankokat, közjegyzőt és a többi érdekeltet, akik akciót indítottak a reparálásra. A házigazdával folytatott tárgyalások azonban ezuttal sem vezettek eredményre mert az csak 100 ezer lej évi bér mellett lett volna hajlandó javíttatni a házat, de akkor is csak úgy, ha az érdekelt ügyvédek személyesen garantálják a bér megfizetését.

Valaki megjavítja a házat

Az ügy tehát abba maradt és nem segített a dolgozókon a vezetőjárásbíró miniszteri memorandum sem. Teltek, multak a napok és egyszer csak valaki értesíti a szomszéd községben lakó házigazdát, hogy titokzatos kezek javítják az épületet.

A házigazda azonnal Elesdre sietett és érdeklődni kezdett, hogy ki renováltatja a házat.

Hiába ment azonban a vezető járásbíróhoz, hiába ment a községhezárára, mindent azt válaszolták, hogy nem ők javítják a házat.

Kibujik a szög a zsákból

Egy év elteltével Bukarestben kormányválság tört ki, új rezsím jött és a járásbíróságot politikai okokból Brátkára helyezték.

A tulajdonos azonnal átalakíttatta az épületet, hat üzlethelyiséget nyitott és sietve maga is beköltözött, nehogy visszajöjjön a bíróság. A bérletekből 166 ezer évi jövedelme lett.

Ez a váratlan fordulat aztán meglepő dolgokat eredményezett. Rövid két hét leforgása alatt jelentkezett egy csomó ügyvéd közjegyző

és tekintélyes összeget kértek Silbersteintől azon a címen, hogy ők voltak azok, akik a titokzatos házjavítást keresztül vitték és finanszírozták.

Mindenki bejelentette a maga igényét, de mivel a házigazda kereken megtagadta a fizetést, megindult a nem mindennapi per.

— Alaptalanul nem károsodhatunk — mondották a febbebezők.

— Én tudom, mi az érdekem — replikázott a háztulajdonos. — Nem kértem az

urakat javításra, miért költsétek az én házamra? Miért tették lehetővé, hogy a bíróság továbbra is ott maradjon?

Kíváncsian várja mindenki a tábla döntését

A páratlanul érdekes ügyet a járásbíróság tárgyalta első fokon és

kereken elutasított a „titkos építkezők” keresetét. A törvényszék megerősítette az ítéletet.

Tegnap került az ügy a tábla Mihaescu tanácsa elé, de dönteni nem tudtak. — Dr. Simona, Silberstein védője, érdekesen védte álláspontját:

— Ha a bíróság — mondotta az ügyvéd megítéli a kért összegeket, akkor egyben megszűnik az építőiparban a munkanélküliség. Mert ahol van egy rossz ház, a kömvészek kijavítják és utólag betérjesztik a számlát azzal az indoklással, hogy a ház többet ér és a házigazda nem gazdagodhat az ő munkájukon.

A szenzációs ügyben a jövő héten lesz ítélet.

Összeszurkáltak a fináncok egy csendőrőrmestert a bihari hágón

Nagyvárad, máj. 2.

Tegnap késő este súlyos állapotban a mentők szállították be Datcu Teodor hegyközüllaki csendőrőrmestert a nagyváradi csapatkórházba. A csendőrőrmestert most nem duhajkodó magyar legények, hanem két román finánc hagyta helybe.

Datcu Teodor csendőrőrmester vigan mulatott Stan Nicolae és Duma Constantin

nevű fináncokkal a bihari hágó egyik kis korcsmájában. Eleinte nem volt közöttük semmi nézeteltérés, de a vita hevében szóváltás támadt a két finánc és a csendőrőrmester között. Szó-szót követett, a végén birokra keltek és a két finánc össze-visszaszurkálta az italos csendőrőrmestert, olyanira, hogy a nagyváradi mentők szállították be a csapatkórházba.

Junius 4-én

Agrárkonferencia lesz Bukarestben

Bukarest, máj. 2.

A kormány szétküldte a meghívókat a junius 4-6-ig Bukarestben megtartandó Dél-Kelet Európai agrár-konferenciára, a

mely igen nagy jelentőségű, mert a gazdasági világkonferencián elfoglalandó közös álláspontot kell megtárgyalni.

Felmentett a nagyváradi törvényszék két dollárcsempészéssel vádolt bányai lakost

Nagyvárad, máj. 2.

Friedmann Sándor nagybányai szeszgyáros és Wohlberg Hermann kereskedő bünperét tárgyalta tegnap a váradi törvényszék. Friedmann a múlt évben két darab 100 dollárost adott Wohlberg Hermann nevű ismerősének Budapesten azzal, hogy hozza át a határon. Wohlberg át is hozta a pénzt, de Biharpüspökiben egy hamiskártyás elnyerte tőle. Wohlberg erre visszautazott Pestre és elmondta a dolgot Friedmannnak. Friedmann azonban nem elégedett meg ezzel a magyarázattal, hanem Wohlberggerrel együtt Váradra jött, ahol Wohlbergert rabi tanács elé állította.

A rabi előtt követelte, hogy esküdjön meg arra, miszerint ténylegesen hamiskártyások nyerték el a dollárt. A rabi 30 napi haladékot adott Wohlbergnek és amikor a társaság uccára ért, szembejött velük Polgár Lajos hamiskártyás detektív fedezettel. Ugyanaz a Polgár, aki elnyerte Wohlbergtől a pénzt.

A hamiskártyás azonnal lefogatta Wohlbergert azon a címen, hogy becsempészte a pénzt. Sokáig folyt a nyomozás, míg végül tegnap törvényszék elé került az ügy. A tör-

vényszék kihallgatta a Banca Nationala pénztárnokát, aki kijelentette, hogy a száz dollárosok behozatala nem deviza kihágás. Kihallgatták még a rabit is, aki elmondta, hogy Wohlberg nem tagadta a kártyázást. A törvényszék ezután visszavonult és rövid tárgyalás után felmentette a két vádlottat, a devizacsempészés vádjától.

Az Adeverul szerint:

A Maniu-Vajda affér a kormánynak is árthat

Popovici Mihály pénzügyminiszter felvilágosítást kért Madgearutól a Szovátán lefolytatott tárgyalások eredményéről.

Az Adeverul szerint a helyzet cseppet se rózsás, sőt súlyosnak mondható. Valda megszeretné oldani a kérdést. Maniu barátjai nem osszák mindenben Maniu álláspontját, de abban mind megegyeznek, hogy a kérdést el kell intézni. A helyzet így nem csak hogy kellemetlen, de a kormánynak is árthat.

1933.

V. 4.

ERDELYI

MAGYARSAĞ

5

Ma indul az új tombola

Lapunk mai számával indul meg az új tombola, amelynek 20 nyereményt ajánlunk fel olvasóinknak, akik 20 lapfejet össze gyűjtenek és beszolgáltatnak a kiadóhivatalba.

Kérjük tehát olvasóinkat, hogy a lapfejeket szorgalmasan gyűjtsék. Ez a tombola

lesz egyúttal a vigasz-tombola azon olvasóink részére, akik ez évben az eddigi tombolákban részt vettek. Ők ugyanis eddigi jegyeik ellenében külön tombolajegyet is kapnak és így 2 jeggyel is részt vesznek a tombolában.

Görög-bolgár konfliktus a szófiai metropolita beszéde miatt

Athén, máj. 2.

A szófiai görög követ tiltakozó demarst intézett a bolgár belügyminiszterhez. A tiltakozás oka az, hogy a szófiai metropolita Adrianopol elfoglalásának évfordulóján irredenta beszédet tartott.

Musanoff miniszterelnök fogadta a görög követet, sajnálkozását fejezte ki a történetek felett, majd kijelentette, hogy helyteleníti a beszédet, mert az nem fedti a közhangulatot.

500 kw-tos rádióleadón beszél ezentúl a Szovjet

Moszkvában üzembe helyezték a világ legnagyobb leadóállomását

Moszkva, máj. 2.

Május elsején üzembe helyezték Moszkvában a világ legnagyobb leadó-állomását. Az új leadó-állomás 500 kilowattos, tehát

kétszer olyan erős, mint amilyen eddig Amerikában volt s amely eddig a legerősebb leadója volt a világnak. Az új orosz leadót propaganda célokra használják.

Ujabb repülő szerencsétlenség

Lezuhant Hinkler angol pilóta gépe és a neves repülő szörnyethalt

Róma, máj. 2.

Mintegy két hónappal ezelőtt startolt Londonban Hinkler hírneves repülő London—ausztráliai útjának végállomására azonban nem érkezett meg s nyomtalanul eltűnt. A gépet a legszorgosabb kutatás dacára sem lehetett fellelni. A véletlen folytán egy angol hajó utasai Protomaguó sziget partján ta-

lálták meg a szerencsétlen repülő holttestét. A megcsontított holttest a gép roncsai alatt feküdt, amely a parti szirteken darabokra tört. A gép egyes részei meg voltak szedve, úgy hogy az a feltevés alakult ki, hogy a gép benzintartója még a levegőben explodált és lángralobbantotta a gépet, majd a sziklákon összetört.

Két évi súlyos börtönre ítélték egy betörőt

Brassó, máj. 2.

A brassói törvényszék tegnap tárgyalta Roileanu Demeter hirhedt betörő bűnügyét. Roileanu többek között Barca tanácsos la-

kásába tört be, ahonnan több perzsa szőnyeget és nagyértékű ékszereket rabolt el mintegy 200.000 lej értékben. A törvényszék Roileanut két évi súlyos börtönre ítélte.

Bizonyíték hiányában

Felmentettek Szatmáron egy zsarolással vádolt detektivet

Szatmár, máj. 2.

A szatmári törvényszék tegnap tárgyalta Kerafoleanu Sándor nagybányai detektiv bűnperét. A detektiv ellen Grünberger Bernát nagybányai kereskedő tett feljelentést, akit a vádlott a vonaton igazolásra szólított fel, majd a zsigyik nagybányai vendéglő külső szobájában megmota, elvett tőle 2000 forint értékű régi magyar ezüstpénzt, egy 5 kilogramos ezüst tömböt és 3700 lejt. Ez-

után még külön 8000 lejt zsarolt ki tőle szabadlábra helyezéséért és nem szállította Bukarestbe mint csempészt.

A tárgyaláson a vádlott tagadta a terhére rótt bűncselekményt, mert a nyomozás befejeztével úgy az ezüst, mint a pénz viszszerült a tulajdonoshoz. A törvényszék végül bizonyíték hiányában felmentette a zsarolással vádolt detektivet.

* Számos női bajnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A női orvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a szülészeti osztályon a legjobb sikerrel alkalmazzák. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

RADIOMUSOR

BUKAREST. 11.50 Tőzsde. 12 Gramofon. 13 Hírek. 13.15 Gramofon. 17 Rádiózenekar. 18.10 Hírek. 18.15 Rádiózenekar. 19 Előadás. 19.40 Gramofon. 20. Zongora- és gordonkaverseny. 21.15 Klarinétzene.

BUDAPEST. 6.45 Torna. 9.45 Hírek. 10 Felolvasások és gramofon. 12.05 Gramofon. 13.30 Balalajka. 15.30 Diákféltő. 16 Előadás. 17 Nyári Antal novellája. 17.30 Vasutas ének- és zenetársaság. 18.30 Olasz nyelvlecke. 19 Hangversenyzenekar. 19.45 Albrecht kir. herceg előadása. 20 Színmű. előadás. 22.40 Szórakoztató zene. 23 Gramofon.

PETROLGÁZFŰZŐGÉP különlegességek

„Kronprinz” Matador 300.— lei
„Sitara-Royal” — — 400.— lei
„Haller” Superior — 250.— lei

Kérje a legjobb árjegyzéket gázfűzőkről stb. és épületvasalásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2. Telefon 8-92.

APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészi 70 leiert csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4

CIPESZ segéd állandó munkára felvétetik. Pálffy, Gilányi ucca 21,

KERESTETIK kéttagú családhoz perfect főzni tudó, teljesen megbízható, jobb nő, ki önállóan egyedül végez mindent. Állandó, nyugodt, kellemes otthon. Csakis jó bizonyítvánnyal rendelkező jelentkezzen Reg. Ferdinand 12, földszint 1.

FIATAL cukrászsegéd, munkásleányok és kifutófiu felvétetik. Schwimmer cukrászda. 535

PERFEKTÜL főzni tudó jobb nő, aki takarítást is vállal, felvétetik uri helyre, kéttagú családhoz. Cim a kiadóban.

EGY mindenes, aki főzni tud, felvétetik. Ero cipőszalon, Str. Vlahuta 4. 533

UCCAI fagyalt árusításhoz megfelelő árusokat keresek. Weisz, Popa György ucca 55, Bernát telep. 541

FIATAL cipész, javító munkás felvétetik. Osváth, Szent László-tér 10. 542

ZSAKSZÖNYEGHEZ utasítást, hozzávalót, Orient Szövőiskolában (Uri-ucca 14.) legelőnyösebben megkaphatja. 458

TISZTESSÉGES mindenes leány azonnal felvétetik. Vlahuta (Szent János) ucca 43 szám. 540

SZEPIRODALMI könyveket, esetleg egész könyvtárat veszünk. Cim a kiadóban.

PERFEKT mindenes szakácsnőt felvesz Ullmann Istvánné, Nagypiac-tér 11. 534

UJSÁGÁRUS fiut fizetéssel felvesz Propp újságibódé, Mezey Mihály ucca kán.

JÓ bizonyítvánnyal mindenes leány családnál felvétetik. Salamon, Batthányi ucca 10.

VARRASHOZ értő tanulóleányt azonnal felveszek. Fuchs Mancsi fűzőszalon, Piata M Viteazul 11-a. 533

LAKÁSBÉRLETI szerződés nyomtatványok kaphatók Pásztor Ede papírkereskedésben, Nagyváradon.

PÁSZTOR EDE NYOMDA ORADEA